

Jak przekroczenie rocznych limitów podstawy wymiaru podatku i składek ZUS w 2017 r. wpływa na inne obowiązki płatnika

Podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i FEP oraz opodatkowania są ograniczone w skali roku. Przekroczenie ustalonych limitów powoduje określone konsekwencje m.in. w zakresie obliczania podstawy wymiaru zasiłków czy dokonywania potrąceń z wynagrodzenia za pracę. Natomiast brak bieżącej informacji o przekroczeniu podstawy wymiaru podatku lub składek ZUS zasadniczo zobowiązuje płatników do dokonania korekty rozliczeń z tego tytułu.

Przy ustalaniu, czy doszło do przekroczenia I progu podatkowego i rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, należy zsumować wszystkie wypłaty podlegające odpowiednio opodatkowaniu i oskładkowaniu uzyskane (wypłacone lub postawione do dyspozycji) przez osobę ubezpieczoną (podatnika) w danym roku kalendarzowym. Nie ma przy tym znaczenia, za jaki okres świadczenia te przysługiwały.

Przekroczenie rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (zarówno obowiązkowe, jak i dobrowolne) jest ograniczona w roku do kwoty 30-krotności prognozowanego na dany rok przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (*art. 19 ust. 1 ustawy systemowej w zw. z art. 26 ustawy budżetowej*). W 2017 r. kwota rocznego ograniczenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz Fundusz Emerytur Pomostowych (FEP) wynosi 127 890 zł (30 x 4263 zł). Oznacza to, że po przekroczeniu wskazanej podstawy składek (którą ustala się na bieżąco i narastająco) należy zaprzestać poboru składek na powyższe ubezpieczenia do końca danego roku kalendarzowego. Zasada ta dotyczy również osób przebywających na urloпах macierzyńskich i wychowawczych. Ponadto w przypadku gdy pracownik wykonujący pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, za którego jest należna składka na FEP, osiągnie roczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, ustaje obowiązek opłacania za niego w danym roku składki na FEP.

Płatnik ma jednak nadal obowiązek naliczać i odprowadzać w tym roku składki na pozostałe ubezpieczenia, tj. chorobowe (zarówno obowiązkowe, jak i dobrowolne), wypadkowe, a także – pod ustawowymi warunkami – Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP) oraz na ubezpieczenie zdrowotne.

PRZYKŁAD

Pracownica do 30 czerwca 2017 r. otrzymała wynagrodzenie, od którego istniał obowiązek naliczenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, w łącznej wysokości

98 000 zł. Od 1 lipca do 19 sierpnia 2017 r. osoba ta przebywała na zwolnieniu lekarskim, za które wypłacono jej wynagrodzenie chorobowe i zasiłek chorobowy. Od 20 sierpnia 2017 r. przebywa na urlopie macierzyńskim, za który otrzymuje zasiłek macierzyński (jest wykazywana z kodem tytułu ubezpieczenia 12 40 xx). Od tego zasiłku są należne składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe obliczone przez płatnika składek, lecz finansowane z budżetu państwa za pośrednictwem ZUS. Załóżmy, że do 31 października 2017 r. kwota zasiłku wyniosła 32 000 zł (za październik 17 000 zł). Po zsumowaniu podstawa wymiaru składek narastająco od 1 stycznia do 31 października 2017 r. wyniosła 130 000 zł (98 000 zł + 32 000 zł). Płatnik musi zaprzestać naliczania należności składkowych od nadwyżki w wysokości 2110 zł (130 000 zł – 127 890 zł). Oznacza to, że przy rozliczaniu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od zasiłku macierzyńskiego w dokumentach ZUS za październik 2017 r. jako podstawę wymiaru tych składek powinien wykazać kwotę 14 890 zł (17 000 zł – 2110 zł). W dokumentach rozliczeniowych, poczynsz od listopada do grudnia 2017 r., nadal trzeba wykazywać tę osobę z kodem tytułu ubezpieczenia 12 40 xx, ale z zerową podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe i z zerowymi składkami na te ubezpieczenia.

Płatnik zaprzestaje opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przez ubezpieczonego w danym roku kalendarzowym kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru tych składek, na podstawie:

- zawiadomienia przez osobę ubezpieczoną (jeżeli do opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe jest zobowiązany więcej niż jeden płatnik składek) – w raporcie imiennym ZUS RCA składanym za ubezpieczonego, którego dotyczy przekroczenie, w polu 02 bloku III.B należy podać kod 1,
- własnej dokumentacji płacowej (ubezpieczony uzyskuje przychody podlegające oskładkowaniu od jednego płatnika) – w raporcie imiennym ZUS RCA składanym za ubezpieczonego, którego dotyczy przekroczenie, w polu 02 bloku III.B należy podać kod 2,
- informacji uzyskanej z ZUS, że kwota ograniczenia została osiągnięta – w raporcie imiennym ZUS RCA składanym za ubezpieczonego, którego dotyczy przekroczenie, w polu 02 bloku III.B należy podać kod 3.

W przypadku błędnego zawiadomienia płatników składek o przekroczeniu rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe odpowiedzialność za powstałe zadłużenie (włącznie z obowiązkiem zapłaty składek finansowanych przez płatnika i odsetek od nieterminowo przekazanych należności składkowych) spoczywa na osobie ubezpieczonej (§ 10 rozporządzenia składkowego). Jeżeli natomiast dojdzie do opłacenia składek powyżej rocznej kwoty granicznej, podlegają one zaliczeniu przez ZUS z urzędu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie ich braku – na poczet przyszłych składek. Płatnik może złożyć wniosek o zwrot nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, pomniejszonych o składkę zdrowotną, która została opłacona w zaniżonej wysokości, ponieważ podstawa wymiaru tej składki została obniżona o nienależne składki emerytalno-rentowe. Jest to możliwe pod warunkiem, że: